

Begroting 2016 in kort bestek

Een begroting is mogelijk niet het meest sexy document dat de gemeente te bieden heeft: cijfers lijken immers de hoofdrol te spelen, voor en achter de komma. Toch nodigen wij u uit om ons verhaal achter die cijfers te lezen. Om zo te ontdekken wat wij willen bereiken in 2016, voor én met onze inwoners, organisaties, bedrijven en partners.

Accenten

Deze begroting laat zien welke accenten we zetten, wat we belangrijk (blijven) vinden, en waar we er een schepje bovenop doen. Zo presenteren we nieuwe initiatieven voor samenwerking met onze buurgemeenten en regio. U leest wat we doen om een aantrekkelijke, zelfstandige gemeente te blijven; met volop voorzieningen voor jong en oud, met oog voor groei, veiligheid, duurzaamheid en bedrijvigheid, en aandacht voor nieuwe initiatieven in het sociale domein. Ook onze plannen voor een betere dienstverlening vindt u uitgewerkt.

Sluitend, minimale lasten

En, om toch nog even op die cijfers terug te komen: ook dit jaar is de begroting sluitend, ingrijpende bezuinigingen zijn gelukkig niet nodig. Zowel de uitvoering van bestaand beleid als het oppakken van nieuwe initiatieven vindt plaats binnen de beschikbare ruimte van 68 miljoen euro. De lastenstijging voor inwoners is minimaal: gemeentelijke tarieven en belastingen stijgen slechts met het inflatiepercentage van 0,75%. De belangrijkste risico's bevinden zich in het sociale domein, met name bij het beschikbare budget voor de jeugdhulp. We kunnen daarbij tijdelijke tegenvallers opvangen. Dat blijkt uit de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen waarin wij de lopende risico's in kaart brengen. Onze aanwezige weerstandcapaciteit is voldoende groot.

Extra

Naast de indeling in programma's en speerpunten, vindt u in bijlage 3 de beleidsintensiveringen uit deze verschillende programma's gebundeld. Variërend van extra personeelsformatie voor ICT-beveiliging, toezicht&handhaving, tot de pilot preventieve jeugdhulp, instandhouding van sporthal De Haspel en de verbreding van het 'Bels lijntje', om maar enkele voorbeelden te noemen. Onze voorstellen passen binnen het eerder gekozen ontwikkelscenario: actief inspelen op ontwikkelingen en mogelijkheden. Dat doen we overigens zorgvuldig en terughoudend. We wegen af wat wenselijk, noodzakelijk, onontkoombaar of zeer kansrijk is. Onze ruimte is immers beperkt omdat het grootste deel van de begroting al vastligt. Ofwel vanuit het rijk (doeluitkeringen) of vanwege verplichtingen, verbonden aan onze huidige beleidskeuzes.

Gepaste trots én zorg

We zijn er opnieuw in geslaagd om de begroting sluitend te maken. Daar zijn we 'gepast trots' op, maar tegelijkertijd willen we ook onze zorg met u delen over onze financiële toekomst. Wij voorzien namelijk verschillende ontwikkelingen die - onafhankelijk van elkaar - een financieel risico vormen.

In het sociale domein brengt de invoering van de drie transities grote risico's met zich mee vanwege de hoogte van de beschikbare budgetten. Dat geldt met name voor de jeugdhulp. Daarnaast verwachten we meer uitkeringsontvangers. Tot slot zien we de noodzakelijke opvang van statushouders en vluchtelingen om sterk groeiende inspanningen vraagt, ook op financieel gebied.

De verder oplopende korting van de algemene uitkering (tot aan 2025) vormt ook een zorg. Het rijk verwacht dat gemeenten die kunnen opvangen via betere samenwerking. Maar wij zijn al uitgegaan van samenwerking, gekoppeld aan efficiënte en creatieve oplossingen. Het is dus de vraag hoeveel winst daar nog te halen is.

Een laatste opmerking betreft de impulsen die u heeft gegeven aan belangrijke onderwerpen als economische stimulering, werkgelegenheid, duurzaamheid en openbare orde & veiligheid. Wanneer de raad deze impulsen wil omzetten in een meerjarig perspectief, brengt dit structurele lasten mee die nog niet zijn meegenomen na 2016.

Stabiele koers

Tot slot: als bestuur en gemeente varen we een stabiele koers met een sluitende begroting die een positief saldo vertoont van € 31.433,00. We ervaren vertrouwen in en draagvlak voor onze aanpak. Niet alleen in de samenwerking met inwoners, partners en organisaties; ook buitenstaanders waarderen onze gemeente als een plek waar het goed wonen en werken is. Dat geeft ons extra energie en daadkracht om onze plannen zoals voorgesteld in deze begroting uit te voeren.

Leeswijzer

De begroting 2016 is een vertaling en uitwerking van ons bestuursakkoord, het collegeprogramma en de Voorjaarsnota. De thema's van dat akkoord vindt u dus ook terug. Enerzijds in de onderstaande paragraaf over onze koers en ambities. Anderzijds in de vertaling van de 18 paragrafen van het bestuursakkoord naar de verschillende programma's en bijbehorende speerpunten.

Koers en ambitie

De rode draad voor de bestuursperiode 2014-2018 bestaat uit een drietal thema's:

- Goede dienstverlening;
- Samenwerking;
- Open staan voor initiatieven van inwoners.

De uitwerking van deze thema's komt u op verschillende plaatsen in deze begroting tegen. Een voorbeeld: betere dienstverlening aan inwoners pakken we op via de introductie van 'zaakgericht werken'. Samenwerking met Hilvarenbeek en Oisterwijk werken we uit in concrete plannen, en initiatieven van inwoners vindt u terug in verschillende programma's.

Programma's en speerpunten

In de begroting werken we met programma's, daarbinnen onderscheiden we speerpunten. De focus op speerpunten betekent dat we niet alle activiteiten hebben uitgeschreven. Een voorbeeld: de transformatie van het sociaal domein is een speerpunt in deze begroting. Een alinea over 'sport' zult u echter tevergeefs zoeken, terwijl we wel degelijk de gemeentelijke sportvelden onderhouden en het sporten van jongeren stimuleren. Het aantal programma's is dit jaar teruggebracht tot vier:

- Bestuur (inclusief dienstverlening);
- Openbare orde en veiligheid;
- Ruimte (ruimtelijke ordening, economie, recreatie en toerisme, duurzaamheid, milieu, natuur, landschap, grondzaken, archeologie, gebouwd erfgoed, wonen, grondzaken en nieuwbouwwontwikkelingen);
- Sociaal domein.

Saldo 2016

In de Voorjaarsnota 2015 werd een nadelig saldo verwacht van € 61.192,00. De begroting 2016 in concept sluit met een voordelig saldo van € 31.433,00, dus een voordelig verschil van afgerond € 92.600,00. Dit voordeel is een gevolg van onderstaande mutaties.

Voordelige mutaties:

a. Hogere algemene uitkering op basis van de meicirculaire Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door daling van de WOZ-waarden	€ 90.000,00
b. Meevallende exploitatie kermis	€ 27.000,00
c. Hogere opbrengst leges omgevingsvergunning	€ 115.000,00
d. Lager budget voor leerlingenvervoer	€ 25.000,00
e. Lagere bijdrage aan de GGD vanwege doorgevoerde bezuinigingen	€ 33.000,00
f. Verlaging van de rekenrente van 3% naar 2,75%	€ 53.000,00
Totaal voordelige mutaties	€ 343.000,00

Nadelige mutaties:

g. Hogere lasten telefonie	€ 20.000,00
h. Hogere salarislasteren vanwege het cao-akkoord 2014-2015	€ 75.000,00
i. Budget digitalisering begroting	€ 7.000,00
j. Hogere bijdrage Veiligheidsregio	€ 13.000,00
k. Kapitaallasteren verbreding Bels Lijntje	€ 6.000,00
l. Kapitaallasteren krediet instandhouding de Haspel	€ 25.000,00
m. Per saldo lagere toerekening van uren aan grondexploitatie en kapitaalwerken	€ 25.000,00
n. Lagere opbrengst leges reisdocumenten	€ 28.000,00
o. Lagere opbrengst huur Zorgcentrum	€ 6.000,00
p. Lagere opbrengst dividend BNG	€ 8.000,00
q. Overige nadelige verschillen	€ 37.400,00
Totaal nadelige mutaties	€ 250.400,00

Samengevat:

Totaal voordelige mutaties	€ 343.000,00
Totaal nadelige mutaties	€ 250.400,00
Per saldo voordelig	€ 92.600,00

Budgetten drie transitie

De invoering van de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet brengt nieuwe uitdagingen en risico's met zich mee. Bij het opstellen van de primaire begroting 2015 hebben wij op basis van de op dat moment bekende informatie de begroting samengesteld. Bij de uitvoering van de Participatiewet en de (bestaande) individuele voorzieningen Wmo hebben we in de primaire begroting al rekening gehouden met een tekort in 2015. Dat is dus verwerkt in de begrotingscijfers. Hoewel er op dit moment in de regio wordt bediscussieerd welke (financiële) gevolgen met name het overgangsjaar 2015 voor de implementatie van de jeugdhulp voor Goirle zal hebben, gaan wij er op dit moment vanuit dat de nieuwe taken ook in 2016 budgettair neutraal uitgevoerd kunnen worden. Wij zullen de Raad in de loop van 2016 bij de Burap of zoveel eerder als nodig is informeren over de financiële consequenties van de transformatie van de nieuwe taken. In ieder geval geeft onze weerstandsreserve nog de ruimte om tijdelijke tegenvallers op te vangen.

Lasten nieuw beleid

In bijlage 3 van de Programmabegroting is een overzicht opgenomen van de lasten van het nieuwe beleid:

Lasten van het activiteitenplan investeringen die ineens worden gedekt	€ 151.850,00
Lasten van het activiteitenplan exploitatie-uitgaven incidenteel	€ 365.000,00
Totaal	€ 516.850,00

Het bedrag van € 151.850,00 wordt gedekt door aanwending van de reserve onderhoud gemeentebouwen en de incidentele lasten in de exploitatie worden eenmalig gedekt door aanwending van de algemene weerstandsreserve.

Lasten van het activiteitenplan investeringen	€ 130.595,00
Lasten van het activiteitenplan exploitatie-uitgaven, structureel	€ 138.750,00
<i>Totaal lasten activiteitenplan t.l.v. begrotingsruimte</i>	€ 269.345,00

Meerjarenbegroting 2017-2019

De meerjarenbegroting sluit met de volgende saldi:

2017: € 395.613,00 N

2018: € 593.356,00 N

2019: € 529.926,00 N

Vershil 2016 en 2017

De uitkomst van de begroting 2017 is circa € 427.000,00 nadeliger dan de uitkomst van de begroting 2016. Dat wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door daling van de algemene uitkering.

Meerjarenperspectief

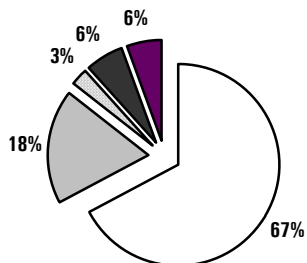
Hoewel de financiële positie van onze gemeente gezond is, is het meerjarenperspectief negatief. De becijferde tekorten ontstaan vooral door korting op de algemene uitkering vanaf 2017. De berekeningen zijn gebaseerd op de meicirculaire. Los van de precieze hoogte en de genoemde onzekerheden, lijkt het onontkoombaar dat we vanaf 2017 opnieuw voor een bezuinigingsopgave staan. Anderzijds lijken de laatste signalen van onze economie -weliswaar zeer voorzichtig en nog onzeker - positief te zijn. Wij zullen dan ook zeer zorgvuldig en met gepaste terughoudendheid bezuinigen en wel zodanig dat er nu geen wrange bezuinigingskeuzes worden gemaakt, die achteraf gezien niet nodig bleken.

Waar komt het geld in 2016 vandaan?

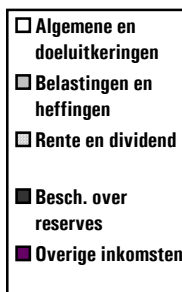
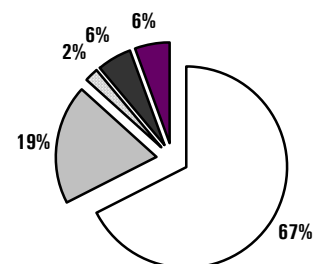
exclusief grondexploitatie

	2015	2015	2016	2016
	Bedrag totaal	Per inwoner	Bedrag totaal	Per inwoner
Bedrag x	€ 1.000,00	€ 1,00	€ 1.000,00	€ 1,00
Rijk: algemene uitkering	17.804	769,24	18.182	785,40
Rijk: algemene uitkering jeugdzorg	6.347	274,23	5.574	240,78
Rijk: algemene uitkering awbz/wmo	2.893	125,00	2.972	128,38
Rijk, algemene uitkering, participatie	3.769	162,84	3.466	149,72
Rijk: doeluitkeringen	3.529	152,47	3.712	160,35
Gemeente: onroerende zaakbelasting	4.100	177,14	4.125	178,18
Gemeente: rioolheffing	2.307	99,68	2.349	101,47
Gemeente: afvalstoffenheffing	1.911	82,57	1.926	83,20
Gemeente: overige heffingen	1.018	43,98	1.203	51,97
Gemeente: rente en dividenden	1.389	60,01	1.153	49,81
Gemeente: beschikking over reserves	2.539	109,70	2.202	95,11
Gemeente, beschikking over voorzieningen	529	22,85	605	26,13
Overige inkomsten	2.847	123,01	2.786	120,34
	50.982	2.202,72	50.255	2.170,84

Inkomsten voor het jaar 2015

Inkomsten voor het jaar 2016

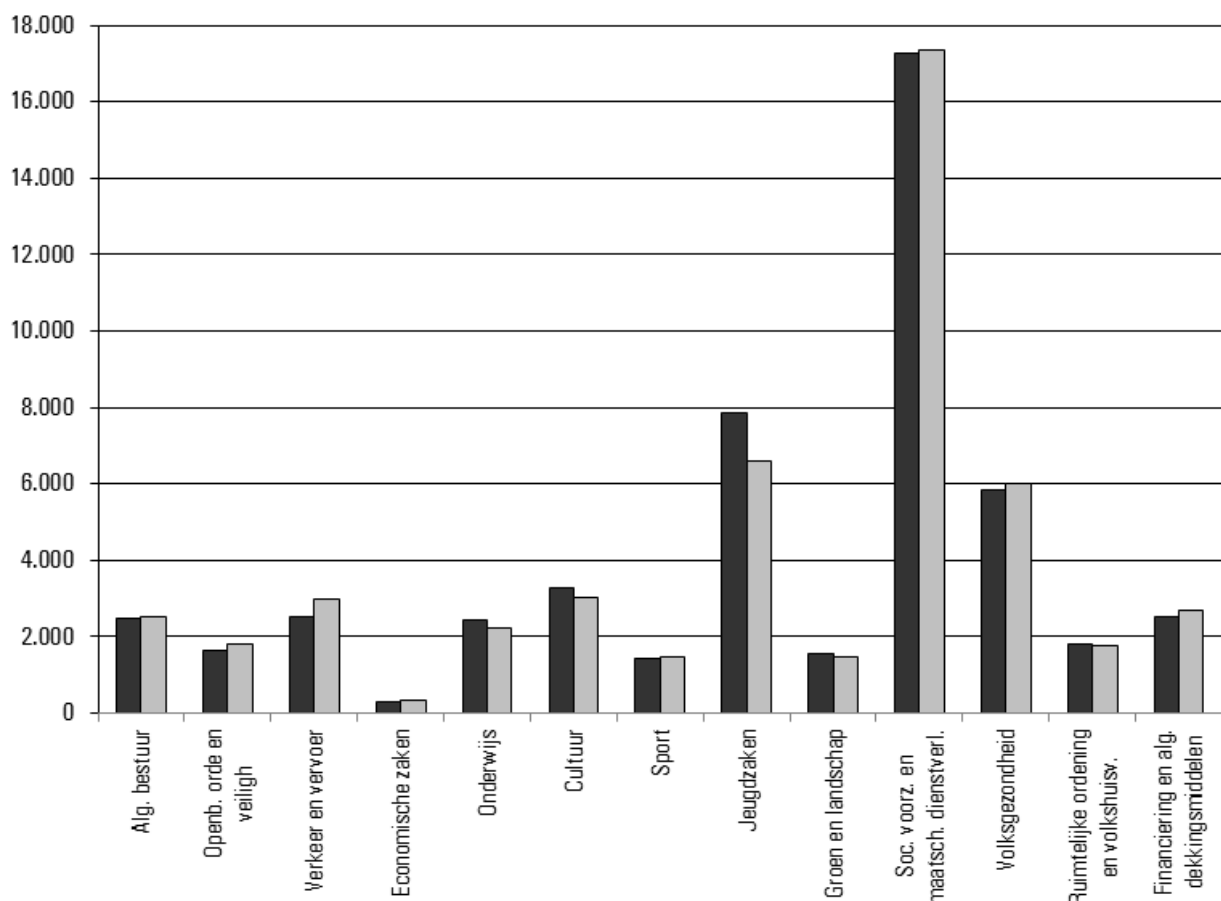
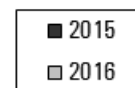

Waar wordt het geld aan besteed?

De gemeentelijke dienstverlening is onderverdeeld in een 52-tal producten, waarvan er een aantal een puur intern karakter hebben. De gemeentelijke producten kunnen ook gezien worden als werkterreinen of taakvelden. Dat levert onderstaande indeling op:

	Bedrag x € 1.000 2015	Bedrag x € 1.000 2016	Bedrag per inwoner 2015	Bedrag per inwoner 2016
Algemeen bestuur	2.498	2.529	107,93	109,25
Openbare orde en veiligheid	1.632	1.806	70,51	78,02
Verkeer en vervoer	2.518	2.965	106,79	128,02
Economische zaken	309	341	13,35	14,73
Onderwijs	2.451	2.249	105,90	97,15
Cultuur	3.261	3.037	140,89	131,19
Sport	1.414	1.455	61,09	62,85
Jeugdzaken	7.875	6.582	340,25	284,32
Groen en landschap	1.573	1.484	67,79	64,10
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	17.278	17.358	746,51	749,81
Volksgezondheid	5.856	6.001	253,01	259,22
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.797	1.746	77,64	75,42
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	2.520	2.702	108,88	116,71
Totaal	50.982	50.255	2.202,72	2.170,84

Grafische weergave uitgaven
2016 vergeleken met 2015

Waar geven wij in 2016 extra geld aan uit (nieuwe investeringen)?

	Investing 2016	Lasten
• Digitalisering begroting	12.500	2.844
• Uitvoering GVVP jaarschijf 2016	80.000	5.400
• Verbreding Bels Lijntje	82.500	5.568
• Cyclische vervanging speeltoestellen	26.000	3.315
• Extra budget vervanging speeltoestellen	34.000	4.335
• Infrastructuurplan wegen	1.116.000	75.330
• Openbare verlichting	123.000	8.303
• Infrastructuurplan riolering	* 581.000	Rioolrechten
• Groot onderhoud gemeentegebouwen	* 151.850	Reserve
• Instandhouding sporthal de Haspel	200.000	25.500
• Vervanging inventaris (in rekening bij SCAG)	30.000	0
• OHP 2016	* 21.620	Reserve
Totaal investeringen en de daarbij behorende lasten	2.458.470	130.595

* Deze bedragen komen niet ten laste van de exploitatie omdat deze worden gedekt door het rioolrecht respectievelijk wordt beschikt over de daarvoor gevormde reserve.

Extra structurele lasten in de begroting 2016 als gevolg van uitgaven in de exploitatie:

• Licenties diverse modules	7.500
• Nieuwe dienstverlening	6.500
• Formatie beveiligingsbeleid	36.000
• Digitale ontsluiting begroting	4.000
• Exploitatie dienstauto	4.000
• Informatieplein politie Zeeland Noord-Brabant	5.750
• Archeologie	5.000
• Verzoektaken OMWB	6.000
• Formatie toezicht en handhaving	64.000
Totaal structurele uitgaven in exploitatie 2016	138.750

Extra incidentele exploitatielasten in de begroting 2016 (incidentele dekking)

• Aanschaf en implementatie diverse modules p&o	40.000
• Nieuwe dienstverlening	60.000
• Aanpassingen gemeentehuis	80.000
• Onderhoud groen	65.000
• Bodemkwaliteitskaart	3.000
• Luchtkwaliteit	5.000
• Formatie sociaal domein 3 fte = € 225.000,00 Ten laste van de budgetten sociaal domein	0
• Pilot Preventieve basiszorgstructuur jeugd	75.000
• Opvang statushouders	37.000
Totaal incidentele uitgaven in exploitatie 2016	365.000

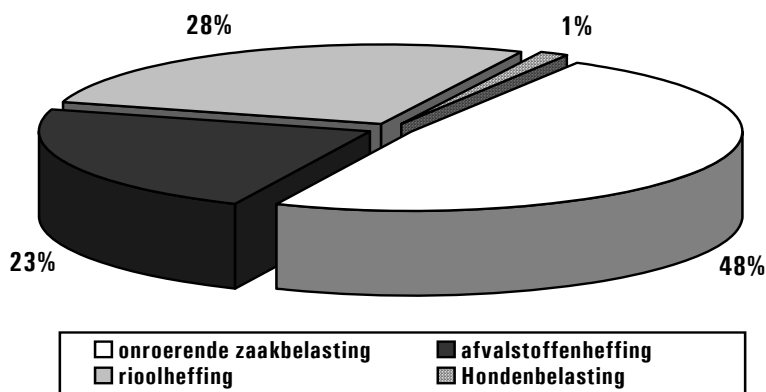
Gemeentelijke belastingen en heffingen

Rekening is gehouden met een verhoging van de onroerende zaakbelastingen in 2016 van 0,60%, in overeenstemming met het inflatiepercentage mei 2015-mei 2014. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing stijgen met het te verwachten inflatiepercentage 2016 van 0,75%. De leges moeten worden verhoogd om het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid te kunnen handhaven.

Voor 2016 zijn de volgende opbrengsten geraamd:

Onroerende zaakbelastingen	€ 4.125.000
Afvalstoffenheffing	€ 1.925.700
Rioolheffing	€ 2.348.700
Hondenbelasting	€ 116.000
Totaal	€ 8.515.400

Eigen inkomsten van de gemeente (belastingen en heffingen)

Overzicht stijging OZB opbrengsten in Goirle:

2011	:	1,10%	(inflatiecorrectie)
2012	:	2,30%	(inflatiecorrectie)
2013	:	4,90%	(inflatiecorrectie 2,4% en extra verhoging met 2,5%)
2014	:	1,00%	(apart vastgesteld en lager dan inflatiecorrectie)
2015	:	1,20%	(inflatiecorrectie)
2016	:	0,60%	(inflatiecorrectie)

Overzicht gemeentelijke belastingdruk 2015

De positie van onze gemeente op de landelijke ranglijst van woonlasten is dit jaar opnieuw verbeterd: van 215 (2013), via 207 (2014) naar een score van 194 voor dit jaar. Daarbij geldt: hoe lager, hoe beter. In onderstaand overzicht vindt u de gemeentelijke woonlasten over 2015, gesplitst naar de éénpersoonshuishoudens en de meerpersoonshuishoudens. Ondanks het feit dat de grote gemeenten relatief hoge OZB-tarieven hebben is de gemiddelde belastingdruk in die gemeenten laag. Dat komt omdat deze gemeenten relatief véél goedkope woningen hebben.

Gemeentenaam	Éénpersoons- huishouden	Meerpersoons- huishouden	Rangorde meerpersoonshh.
Reusel-De Mierden	571	935	394
Haaren	765	899	386
Oirschot	657	856	367
Alphen-Chaam	719	851	364
Oisterwijk	601	809	325
Loon op Zand	703	780	291
Hilvarenbeek	512	746	233
Goirle	616	726	194
Dongen	614	705	154
Boxtel	618	704	153
Best	661	661	92
Baarle-Nassau	470	627	51
Gilze-Rijen	493	584	16
Breda	638	744	227
's-Hertogenbosch	529	577	11
Eindhoven	510	583	15
Tilburg	559	559	6

Overzicht belastingdruk Goirle

Rekening houdend met de stijging van de OZB-opbrengsten van 0,60% en een waterverbruik in de eerste categorie, zijn de woonlasten in euro's bij diverse woz-waarden volgens onderstaand schema berekend. Bij een huurwoning valt het bedrag lager uit, aangezien het eigenaarsdeel OZB en het rioolaansluitrecht voor rekening van de verhuurder zijn. Alle bedragen zijn in euro's.

woz- waarde	OZB eigenaar		RIO-eigenaar		RIO-gebruik		Afvalstoffenheffing eenpers.huishouden		Afvalstoffenheffing meerpers.huishouden	
	2015	voorlopig 2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
150.000	177,45	178,51	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
200.000	236,60	238,02	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
250.000	295,75	297,52	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
300.000	354,90	357,03	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
350.000	414,05	416,53	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
400.000	473,20	476,04	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
450.000	532,35	535,54	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56
500.000	591,50	595,05	178,76	180,10	36,00	36,24	111,96	112,80	221,88	223,56

woz-waarde	Belastingdruk eigenaar én gebruiker (1PH)		Verschil			WOZ-waarde	Belastingdruk eigenaar én gebruiker (MPH)		Verschil	
	2015	voorlopig 2016	in €	in %			2015	voorlopig 2016	in €	in %
150.000	504,17	507,65	3,48	0,69%		150.000	614,09	618,41	4,32	0,70%
200.000	563,32	567,16	3,84	0,68%		200.000	673,24	677,92	4,68	0,70%
250.000	622,47	626,66	4,19	0,67%		250.000	732,39	737,42	5,03	0,69%
300.000	681,62	686,17	4,55	0,67%		300.000	791,54	796,93	5,39	0,68%
350.000	740,77	745,67	4,90	0,66%		350.000	850,69	856,43	5,74	0,68%
400.000	799,92	805,18	5,26	0,66%		400.000	909,84	915,94	6,10	0,67%
450.000	859,07	864,68	5,61	0,65%		450.000	968,99	975,44	6,45	0,67%
500.000	918,22	924,19	5,97	0,65%		500.000	1.028,14	1.034,95	6,81	0,66%

woz-waarde	Belastingdruk gebruiker (huurder) (1PH)		Verschil			WOZ-waarde	Belastingdruk gebruiker (huurder) (MPH)		Verschil	
	2015	2016	in €	in %			2015	2016	in €	in %
n.v.t.	147,96	149,04	1,08	0,73%		n.v.t.	257,88	259,80	1,92	0,74%

In de gemeente Goirle zijn er circa 2.500 huurwoningen.

Ten opzichte van 2015 zal de totale belastingdruk in 2016 voor eigenaren van een woning van € 250.000,00 of meer beperkt toenemen; bij een gemiddelde WOZ-waarde van een woning van € 250.000,00 stijgt de belastingdruk met circa 0,69% voor een meerpersoonshuishouden. Bij de huurders is er sprake van een stijging van 0,74% voor een meerpersoonshuishouden ten opzichte van 2015.